

Në bazë të nenit 12 paragrafi 12.2 shkronja (d) dhe nenin 17 shkronja (f) të Ligjit nr. 03/L – 040, për Vetëqeverisjen Lokale (“Gazeta zyrtare e Republikës së Kosovës”, nr. 28/2008), në harmoni me Ligjin Nr. 02/L-70 për sigurinë në komunikacionin rrugor, ndryshuar dhe plotësuar me Ligjin nr.05/L-088 për rregullat e trafikut rrugor, Ligji nr. 04/L-179 për transportin rrugor, ndryshuar dhe plotësuar me Ligjin nr.06/L-070 për Transportin rrugor, Ligji Nr. 2003/11 mbi rrugët, Ndryshuar dhe plotësuar me Ligjin Nr.03/L-120, Ndryshuar dhe Plotësuar me Ligjin Nr.06/L-068, Ligji Nr. 04/L-076 për policinë, Ligji Nr. 2012/04-L-174 për planifikimin hapësinor, Ligji Nr. 03/L-160 për mbrojtjen e ajrit nga ndotja, Ndryshuar dhe plotësuar me Ligjin Nr.08/L-025 për mbrojtjen e ajrit nga ndotja, Ligji Nr. 03/L-025 për mbrojtjen e mjedisit, si dhe në bazë të Nenit 26 pika 7 të Statutit të Komunës së Deçanit, 01.Nr.IX-5, dt.31.10.2019, Kuvendi i Komunës së Deçanit në mbledhjen e mbajtur me dt.29.12.2023, merr këtë:

V E N D I M

PËR APROVIMIN E PLANIT TË TRANSPORTIT RRUGOR 2023-2027 PËR KOMUNËN E DEÇANIT

Neni 1

Aprovohet Plani i Transportit Rrugor 2023-2027, për Komunën e Deçanit.

Neni 2

Pjesë përbërëse e këtij Vendimi është dokumenti me emërtimin, Plani i Transportit Rrugor 2023-2027, për Komunën e Deçanit.

Neni 3

Për zbatimin e këtij Vendimi kujdeset Drejtoria për Shërbime Publike e komunës së Deçanit.

Neni 4

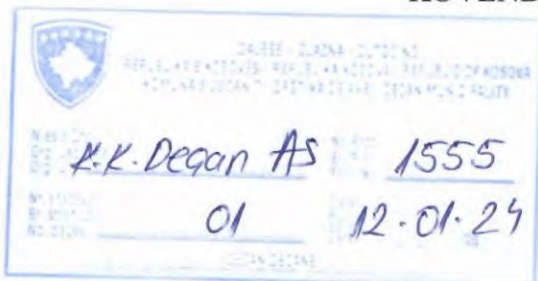
Vendimi hyn në fuqi pas nënshkrimit nga Kryesuesi i Kuvendit dhe 15 dit pas regjistrimit në zyrën e protokollit të Ministrisë përgjegjëse për vetëqeverisje lokale , si dhe publikimit në gjuhë zyrtare në ueb faqen e Komunës.

Vendimi ju dërgohet: Ministrisë së Administrimit të Pushtetit Lokal, Kryetarit të Komunës, Drejtorisë për Shërbime Publike dhe Arhivit.

01.Nr.XI-3

Deçan,dt.29.12.2023

KUVENDI I KOMUNËS SË DEÇANIT

Kryesuesi i Kuvendit:
Hajdar SUTAJ

KOMUNA E DEÇANIT
Municipality of Deçan
Opština Dečan

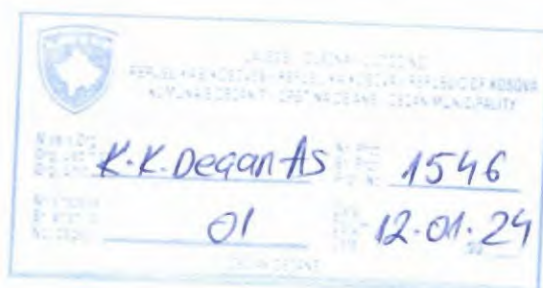
REPUBLIKA E KOSOVËS
Republic of Kosovo
Republika Kosova

PLANI LOKAL I TRANSPORTIT RRUGOR 2023 - 2027

Përmbajtja:

Fushëveprimi i planit.....	4
Korniza ligjore.....	4
Objektivat.....	5
Synimet.....	5
Deçani, qytet ekologjik- me prioritet çiklizmi dhe kultura në trafik.....	6
Infrastruktura e trasnportit.....	7
Transporti ndër-urban.....	9
Vend-parkingjet.....	9
Infrastruktura rrugore.....	10
Transporti publik.....	10
Transporti i pa motorizuar-këmbësor dhe biçikleta.....	11
Parkimi.....	11
Zhvillimi infrastrukturës.....	12
Analiza e gjendjes ekzituese.....	12
Siguria në trafik.....	12
Sinjalizimi horizontal dhe vertikal.....	13
Trafiku për këmbësorë.....	13
Trafiku për çiklistë.....	13
Transporti kolektiv (publiko-privat).....	15
Ngarkesa e trafikut.....	15
Infrastruktura rrugore për personat me nevoja ndryshe.....	16
Siguria në trafik në afërsi të shkollave.....	17
Infrastruktura moderne-qendra e qytetit të Deçanit.....	18
Krijimi i shtigjeve për çiklistë.....	24
Mirëmbatja.....	24
Plani i monitorimit.....	25
Plani i veprimit	26

Indeksi i hartave

- Harta 1: Rrjeti i rrugëve në komunën e Deçanit
- Harta 2: Transporti publik në komunën e Deçanit

Indeksi i grafikut

- Grafiku 1: Ngarkesa e trafikut

Indeksi i fotove

- Foto 1,2,3, 4,5,6 Qendra e qytetit

Indeksi i tabelave

- Plani i veprimit, prioriteti dhe aktivitetet për periudhën 2023-2027

1. FUSHËVEPRIMI I PLANIT

Plani Lokal i Transportit Rrugor është një plan strategjik zhvillimor nga fusha e komunikacionit për komunën e Deçanit. Me këtë plan, tentohet fillimi i planifikimit të transportit rrugor të qëndrueshëm dhe të sigurt për të gjithë pjesëmarrësit në komunikacion. Nga aspekti i komunikacionit, ky plan do të shërbejë si bazë e mirë për përpilimin e planeve dhe projekteve në komunën e Deçanit, të cilat ndërlihen me fushën e komunikacionit.

Gjatë hartimit të planit janë marrë në konsideratë trendët dhe zhvillimet më bashkëkohore në fushën e komunikacionit të qëndrueshëm urban dhe rural. Në këtë mënyrë, realizimi i Planit Lokal të Transportit Rrugor për komunën e Deçanit ka për qëllim uljen e shkallës së motorizimit, duke promovuar forma të tjera të lëvizjes, si zhvillimin e çiklizmit dhe krijimin e hapësirave për ecje në këmbë, përkatësisht krijimin e kushteve infrastrukturore me qëllim të akomodimit të gjithë pjesëmarrësve në komunikacion. Sfidat e planifikimit bashkëkohor në pjesën urbane ka të bëjë me sfidat ditore për përmbushjen e kërkesave për lëvizje, përkatësisht gjetjen e alternativave ambientale të qëndrueshme dhe krijimin e kushteve për lëvizje të lirë dhe të sigurt për të gjithë pjesëmarrësit në trafik. Ndërgjegjësimi i rritur i qytetarëve lidhur me përdorimin e mënyrave aktive, të pastra dhe efikase të transportit, si ecja, çiklizmi dhe transporti publik, siguron një mënyrë më të efektshme për përmbushjen e kërkesave për lëvizje ditore.

Hartimi i Planit Lokal të Transportit Rrugor mundëson krijimin e një sistemi të qëndrueshëm të sistemit të transportit dhe lëvizjeve të tjera (lëvizjeve të motorizuara dhe të pa motorizuara) me qëllim që të krijojnë:

- sigurimin e qasjes sa më të lehtë për lëvizjet ditore dhe shërbime të tjera
- përmirësimin e shkallës së sigurisë
- zvogëlimin e ndotjes së ambientit
- rritjen e efikasitetit dhe ekonomikitetit gjatë transportit të njerëzve dhe të mallrave
- rritjen e atraktivitetit dhe kualitetin e mjedisit urban.

Në komunën e Deçanit, me këtë plan përcaktohen qartë objektivat për zhvillim të qëndrueshëm të infrastrukturës së transportit në tërësi, për ndërtimin e rrugëve funksionale, që lidhen me fshatrat dhe komunat e tjera, me çka do të krijohen kushte për transport të sigurt dhe respektimin e kritereve të nevojshme për ruajtjen e mjedisit jetësor. Me këtë plan, përveç çështjeve thelbësore që kanë të bëjnë me infrastrukturën e transportit, me ndërtimin e kapaciteteve për zbatimin e saj, janë paraparë aktivitete të tjera përkatëse të Komunës së Deçanit.

2. KORNIZA LIGJORE

Plani Lokal i Transportit Rrugor për komunën e Deçanit është dokument i cili duhet të promovojë interesa të përbashkëta të banorëve të Deçanit, për lëvizje të lirë dhe të sigurt për të gjithë pjesëmarrësit në trafik, për përmirësimin e cilësisë së jetesës, krijimin e ambientit të pastër dhe të shëndoshë mjedisor dhe social.

Plani Lokal i Transportit Rrugor për komunën e Deçanit bazohet në kornizën ligjore në fuqi në Kosovë si:

- Ligji Nr. 02/L-70 për Sigurinë në komunikacionin rrugor
- Ligji Nr. 2004/1 dhe Ligji nr. 04/L-179, 16 maj 2013, për Transportin rrugor
- Ligji Nr. 2003/11 mbi rrugët
- Ligji Nr. 03/L-040 për vetëqeverisje lokale
- Ligji Nr. 04/L-076 për policinë
- Ligji Nr. 2012/04-L-174 për planifikimin hapësinor
- Ligji Nr. 03/l-160 për mbrojtjen e ajrit nga ndotja
- Ligji Nr. 03/l-025 për mbrojtjen e mjedisit.

3. OBJEKTIVAT

- Lidhja me komunat e tjera dhe rrugët e komunës së Deçanit, përmirësimi, zhvillimi dhe mirëmbajtja e infrastrukturës së transportit.
- Përmirësimi i kualitetit të shërbimeve, krijimi i ambientit të favorshëm dhe të sigurtë rregullativë për ngritjen e cilësisë së shërbimeve në fushën e transportit.
- Përmirësimi i sigurisë në komunikacion dhe i mbrojtjes së mjedisit¹.

3.1 SYNIMET

- Ndërtimi i shtigjeve për çiklistë dhe këmbësorë përgjatë rrugëve
- Ndërtim i shiritave të gjelbër përgjatë rrugëve (Rr. Manastirit, Rr. Fatmir Nimonaj, Rr. Ulëzave që lidhë me fshatin Hulaj) etj.
- Zgjerimi i infrastrukturës rrugore për bjeshkët e Deçanit (bjeshka e Madhe), Rregullimi i Rrugës për vendbanimin e Pleqës me infrastrukturë përcjellëse, bjeshka e Roshkodolit etj.
- Mirëmbajtja e rrugëve të bjeshkëve dhe hapja e rrugëve të reja dhe lidhja me shtetet fqinj (Mali i Zi –Shqipëri).
- Ndërtimi i qendrës së qytetit – infrastrukture moderne
- Sigurimi i një sistemi ambiental të qëndrueshëm të lëvizjes duke dekurajuar përdorimin e automjeteve private dhe duke inkurajuar transportin publike, ecjen dhe çiklizmin.
- përkrahja e transportit me autobusë apo me minibusë me qëllim të përparimit dhe forcimit të tij si formë kryesore e lëvizjes.
- largimi i ndotjes dhe zhurmës nga zonat e banimit, posaçërisht nga zona e ndjeshme urbane me qëllim të rritjes së cilësisë të jetesës por edhe zvogëlimit të ndikimit të gazrave të rrezikshme në mjedis.
- përkrahja e përdorimit të biçikletave si mjet transporti, sigurimi i hapësirës së nevojshme dhe dhënia e përparësisë në trafik.

¹**Sqarim:** Pajisja e rrugëve me sinjalizim horizontal dhe vertikal, vendosja e tabelave informuese për vendbanimeve si dhe vendosja e qetësuesve të trafikut të institucioneve me rëndësi të veçanta (afërsi të shkollave policët e shtrirë)

4. DEÇANI, QYTET EKOLOGJIK-ME PRIORITET ÇIKLIZMIT DHE KULTURA NË TRAFIK

Vizioni: Deçani, qytet ekologjik me vlera të trashëgimisë kulturore dhe destinacion turistik, i cili siguron qasje të lirë dhe të sigurt për të gjithë pjesëmarrësit në trafik; me ambient të pastër dhe kushte të mira për jetë të shëndetshme.

Në kuadër të plotësimit të vizionit për komunën e Deçanit, janë përcaktuar pesë objektiva strategjike kryesore. Secila prej objektivave strategjike shtjellohet me anë të politikave përkatëse të cilat do të trajtohen gjatë hartimit dhe finalizimit të Planit i Transportit Lokal Rrugor 2023-2027.

Objektivi 1 - Rritja e sigurisë në trafik

Përcaktimi i masave teknike për rritjen e sigurisë në trafik dhe të çështjeve me interes do të ndihmojë institucionet në nivelin komunal në përcaktimin e prioritetëve, veçanërisht në afërsi të shkollave. Pas evidentimit të vendeve në afërsi të shkollave, të cilat konsiderohen si vende me rrezikshmëri të lartë, do të përdoren metodat dhe masat e përshtatshme për qetësimin e trafikut.

Objektivi 2 - Zhvillimin e sistemit për rregullimin dhe menaxhimin e trafikut

Cilësia e infrastrukturës në sektorin e transportit dhe rrugëve urbane është gjithashtu një nga objektivat e rëndësishëm për realizimin e projektit të qendrës dhe rregullimit të pjesës rurale.

Një plan i tillë duhet të realizohet për të siguruar në mënyrë të veçantë:

- Përmirësimin e kushteve të qarkullimit për të gjithë pjesëmarrësit në trafik (zvogëlimin e aksidentëve rrugore, vendosja e tabelave informuese, vendosja e ndriçimit të mjaftueshëm në pikate zeza) etj.
- zvogëlimin e ndotjes dhe respektimin e vlerave mjedisore
- zvogëlimin e shpenzimeve publike dhe private
- përshtatjen e infrastrukturës për personat me nevoja ndryshe (ndërtimi i hyrjeve dhe daljeve me laura dhe vendosja e sinjalistikës për personat me nevoja ndryshe).

Në rregullimin e udhëkryqeve të trafikut në pjesën rurale. Problemet e parkingjeve dhe dislokimi i tyre, si p.sh. parkingu në afërsi të rreth rrotullimit në qendër të Deçanit që do të jetë nëntokësor, përkatësisht në afërsi të objekteve tregtare, parkingu në institucionet publike dhe objektet e banimit kolektiv do të jenë në kuadër të rregullimit dhe menaxhimit të trafikut.

Rrjeti rrugor në komunën e Deçanit nuk i plotëson kushtet për lëvizje të lirë dhe një jetë më cilësore për persona me nevoja ndryshe dhe familjet e tyre. Kërkohej planifikim për shmangien e barrierave dhe për largimin e barrierave ekzistuese në ndërtim, transport dhe infrastrukturë rrugore, duke rishikuar dhe siguruar qasje të lehtë dhe të sigurt duke i ndërtuar hyrjet dhe daljet laura dhe vendosja e sinjalistikës për personat me nevoja ndryshe.

Objektivi 3 - Krijimi i sipërfaqeve të lira për lëvizje të pa motorizuara dhe rekreacion

Ecja në këmbë është forma më e vjetër dhe më universale e udhëtimit. Që njerëzit të ecin në mënyrë të sigurt, të përshtatshme, efikase dhe të qetë, u nevojitet një mjedis dhe infrastrukturë e projektuar mirë, e cila i përmbushë nevojat e tyre për lëvizje të lirë. Një vend i privilegjuar që zotëron qyteti i Deçanit është rruga e UÇK-së dhe shëtitorja përgjatë Lumëbardhit në të dy anët e saj, përkatësisht zona më atraktive e qytetit. Një pjesë e kësaj rruge, kryesisht gjatë verës shndërrohet në shëtitore dhe zonë të qetë që shërben si vend ecje për qytetarët.

Objektivi 4 - Krijimi i shtigjeve për çiklistë

Një nga objektivat më të rëndësishëm në kuadër të këtij plani ka për qëllim rritjen e përdoruesve të biçikletave në qytetin e Deçanit dhe ndërlidhjen funksionale të shtigjeve për çiklistë me fshatrat. Me këtë objektiv synohet zvogëlimi i trafikut, rritja e cilësisë së ajrit, ulja e kërkesës për parkim dhe përmirësimi i shëndetit publik. Kjo do të arrihet duke krijuar shtigje të reja për çiklistë, duke përmirësuar sigurinë e çiklizmit dhe institucionalizimin e çiklizmit, ku komuna e Deçanit ka përfituar donacion për përdorim të biçikletave nga qytetaret gjatë ditës.

Objektivi 5 - Përshtatja e infrastrukturës rrugore për presona me nevoja ndryshe

Në kuadër të këtij plani, vëmendja është përqendruar më tepër në përshtatjen e infrastrukturës rrugore për personat me nevoja ndryshe, sidomos në kalimet në rrugë dhe në vendkalimet për këmbësorë (vendosja e sinjalistikës për personat me nevoja ndryshe).

5. INFRASTRUKTURA E TRANSPORTIT

Transporti i njerëzve dhe i mallrave në territorin e komunës së Deçanit bëhet përmes transportit rrugor ndërsa ai hekurudhor nuk është i pranishëm. Komuna e Deçanit posedon një rrjet të rrugëve që ofrojnë lidhje të mira me komunat e tjera dhe shtetet fqinje.

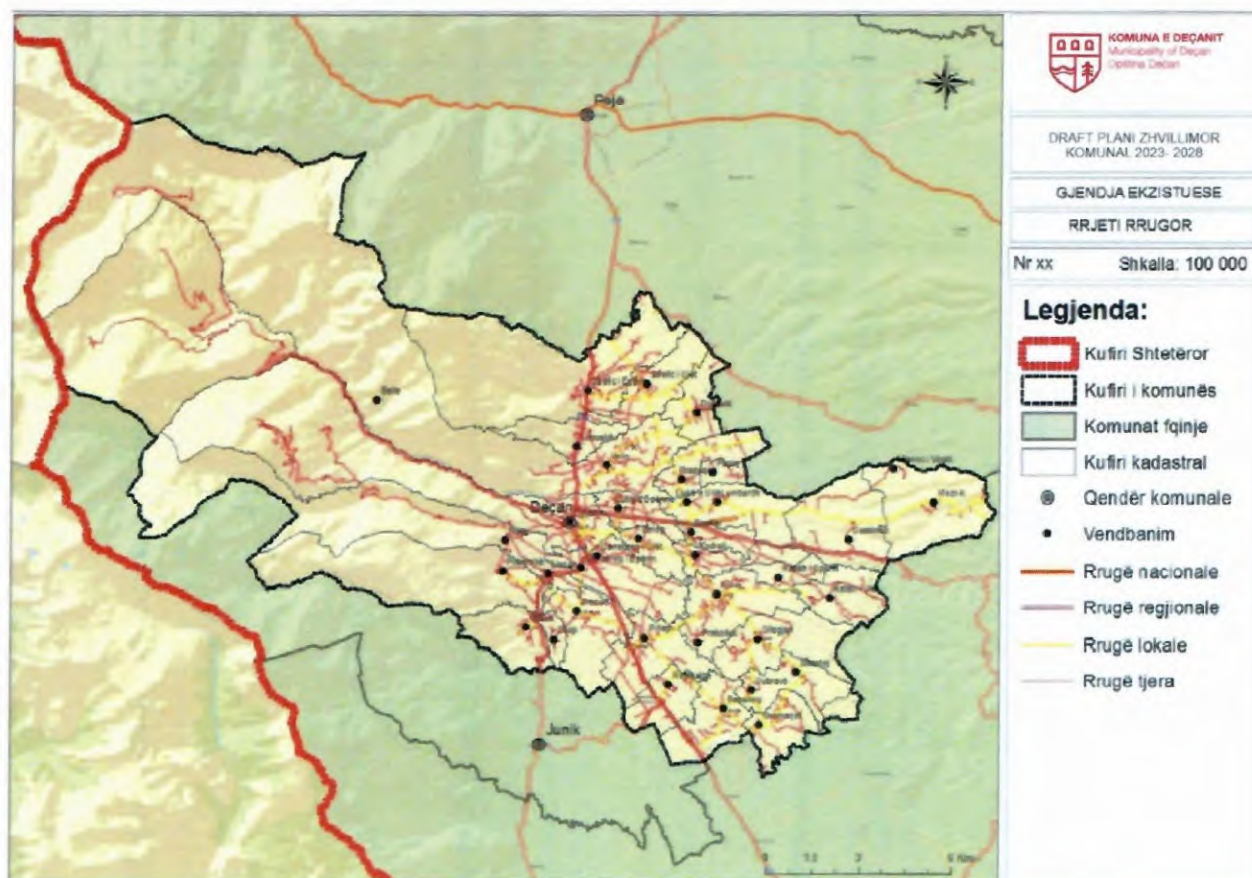
Rrjeti i rrugëve nacionale dhe rajonale që administrohen nga niveli qendror, është: 69.5 km në total brenda komunës është në gjatësi prej 405 km. Rrugët lokale janë në gjatësi prej 335.5 km dhe janë përgjegjësi e komunës. Të asfaltuara në komunën e Deçanit janë: 280 km dhe të pa asfaltuara janë: 55.5 km.

Gjithsej rrugë të emëruara në komunën e Deçanit janë: 593 rrugë nga këto 19 rrugë të pa emëruara me kode dhe të emëruara gjithsej janë: 574 rrugë, ku në total gjatësia e tyre është: 405 km.

Kompanitë private të licencuara nga Ministria e Infrastrukturës Rrugore u ofrojnë shërbime qytetareve për linjat urbane dhe linjat ndër-urbane, ndërsa nuk ofron shërbim nga stacioni i autobusëve, i cili ekziston si objekt por nuk shfrytëzohet kurse shërbim urban brenda territorit të komunës së Deçanit realizohet edhe nga komi-busët privat dhe taksitë private (veturat e vogla).

Analizës së transportit për komunën e Deçanit i paraprinë studimi i projektit Mobkos, duke analizuar zhvillimet dhe formën urbane-rurale dhe ndër-urbane: shfrytëzimin e tokës, qasjen në pjesë të ndryshme të qytetit, fshatrat, pjesët malore-bjeshkët përparësitë, potencialet dhe sfidat për zhvillim të ardhshëm.²

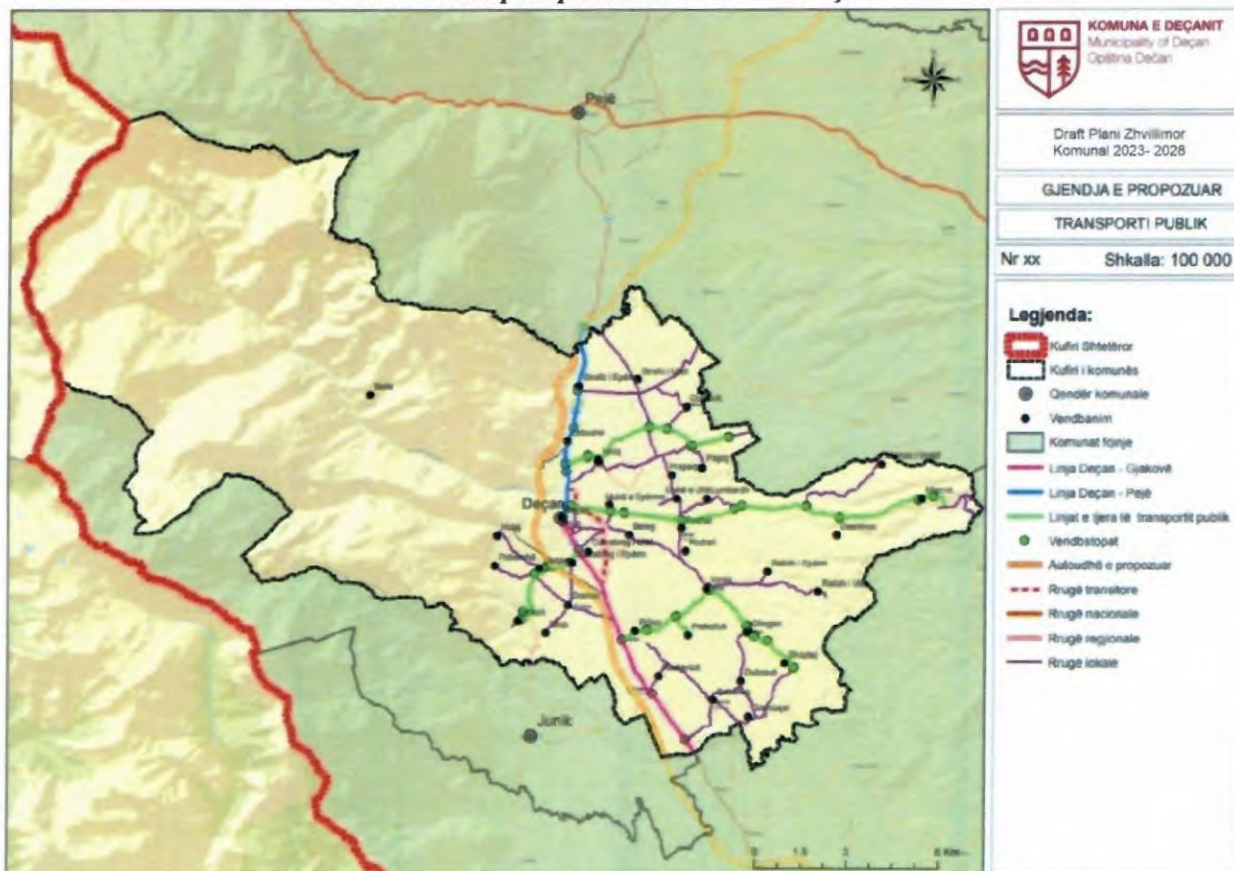
²Draft Planit Zhvillimor Komunal 2023- 2028

6. TRANSPORTI NDËR-URBAN

Transporti ndër-urban i udhëtarëve ka për shërbim një mini-stacion të autobusëve si dhe disa vend parkingje për taxi. Linjat e autobusëve që qarkullojnë dhe shërbejnë për qytetarët e Deçanit, janë kryesisht ato të linjave tranzite Pejë-Gjakovë-Prizren dhe disa linja Deçan-Pejë-Prishtinë, ku mbledhja e udhëtareve behet ne mini stacione të cilat me përfundim e qendrës se qytetit do të ndryshohen këto mini stacione (fshatin Strelle i Epërm, Lëbushë, Isniq, Carrabreg, Prejlep, Rastavicë dhe Baballoq) etj...

Harta 2-Transporti publik në Komunën e Deçanit

7. VEND-PARKINGJET

Në komunën e Deçanit janë katër lokacione të parkingjeve, prej cilave dy parkingje janë publike (hapësira në komune dhe hapësira te objekti i postës) kurse dy parkingje të tjera janë: përballë objektit të banimit kolektiv “Gogaj” në Rrugën “JasharSalihu” dhe tjetri në rrugën “Sali Çeku”, këto katër lokacione me parkingje kanë hapësirë për prej 280 vend parkingje. E domosdoshme në komunën e Deçanit, të planifikohen, lokacione për parkingje.

8. INFRASTRUKTURA RRUGORE

Pozita gjeografike e komunës së Deçanit në të cilën kalojnë rrugë të rëndësishme rajonale dhe nacionale, si dhe rrjeti rrugor lokal mundëson komunikim të mirë dhe mjaft efikas me të gjitha vendbanimet e territorit.

Në komunën e Deçanit ekziston niveli i katër kategorive të rrugëve (të klasifikuara në Kosovë), duke filluar prej rrugëve nacionale e deri tek ato të pa kategorizuara.

Rrjeta e rrugëve në komunën e Deçanit përbehet nga:

- **Rrugët nacionale** – R 107 (Deçan-Mali i Zi), kjo rrugë lidh Deçanin me shtetin fqinjë Malin e Zi.
- **Rrugë regjionale** – në territorin e komunës së Deçanit, është rruga Deçan-Pejë-Gjakovë dhe Rruga Deçan-Junik-Shqipëri, të cilat lidhin me qendrat me rendësi ekonomike të dy apo me tepër rajoneve, apo qendrave administrative brenda, apo jashtë vendit.
- Gjithashtu edhe planifikimi i autostradës së Dukagjinit ka mbetur si projekt propozim që duhet të bëhet fizibiliteti dhe hapat e mëtejshme konkrete për realizmin e këtij projekt propozimi nga niveli qendror ku në draftin e PZHK –së është bashkëngjitur në rrjetin rrugor të komunës.
- **Rrugë lokale-rrugët** të cilat lidhin 38 vendbanime, duke përfshirë edhe rrugët që lidhin lagjet më të rëndësishme të vendbanimeve, këto rrugë lidhin qendrën e qytetit me të gjitha pjesët e zonave rurale, po ashtu, krijojnë qasje të mirë edhe për rrugët nacionale/regjionale.
- **Rrugë të pa kategorizuara**- të cilat lidhin me rrjetin e rrugëve urbane dhe ruraleme të gjitha hapësirat në të cilat zhvillohen aktivitete socio-ekonomike brenda territorit të komunës.

9. TRANSPORTI PUBLIK

Transporti publik bëhet nëpërmes autobusëve dhe minibusëve, nga operatorët privat kurse me vendbanimet e komunës bëhet edhe me minibus.

Në tërë territorin e komunës së Deçanit pika ndaluese për automjete e transportit publik janë gjithsej 72, kurse pika ndaluese të pajisura me shenjëzim për automjetet e transportit publik lokal janë 70, kurse numri i automjeteve motorike të regjistruar si taksi-kombibus janë 13.

Transporti publik do të vazhdojë të ofrojë shërbim nga operatorët privatë, sidomos në drejtim të zonës urbane dhe zonave rurale, si dhe qendrave të tjera.

10. TRANSPORTI I PA MOTORIZUAR- KËMBËSORË DHE BIÇIKLETA

Rrjeti i shtigjeve për këmbësore, biçikleta dhe hapësira publike duhet t'i kushtohet një planifikim i detajuar sipas modelit multimodal (avancim i transportit) dhe ndërlidhjes përmes hapësirave publike, parqeve dhe shtigjeve gjithashtu t'i kushtohet rendësi edhe lëvizjes së personave me nevoja ndryshe.

Komuna e Deçanit duhet të parasheh edhe këto kushte planifikuese:

- Infrastruktura rrugore duhet të planifikohet në shkallë të përshtatshme në harmoni me funksion të qendrave dhe kërkesave kombëtare e regjionale.
- Gjatë procesit të përcaktimit të zonave të ndërtimit, duhet të dëshmohet se është shmangur kostoja e lartë në masat zhvillimore dhe mirëmbajtje. Ndërtimi duhet t'i respektojë rregullativat për një ndërtim të qëndrueshëm – orientimi, mbrojtje të mjedisit etj.
- Koncepti detaj i mobilitetit (përfshirë edhe transportin publik, këmbësor dhe trafikun për çiklist) Ky koncept duhet të përcillet me plan detaj për zhvillim turistik.
- Problemet teknike lidhur me sigurinë e rrugëve (gjerësia e rrugëve, kalimet e rrezikshme, pjerrtësia), dukshmëria duhet të përfshihen dhe të lehtësohen me masa të përshtatshme.

11. PARKIMI

Në përgjithësi në komunën e Deçanit parkimi është problem që paraqitet në pjesën urbane, konkretisht në qendër të qytetit ku dihet se nuk ka një hapësirë të përcaktuar që i plotëson kushtet dhe kriteret për parkim publik kjo gjendje është si pasojë e mungesës së pronave komunale.

Hapësirat ekzistuese që shërbejnë si parkime janë në pronë private dhe ndërtesave të banimit kolektive dhe qendrave tregtare-bizneseve.

Komuna e Deçanit parasheh që në të ardhmen në qendër të qytetit do të ketë një parkim nëntokësor me dy etazhe, ku parashihet zgjidhja e problemit të parkimit publik. Ky projekt parashihet të realizohet nga viti 2024.

12. ZHVILLIMI I INFRASTRUKTURËS

Është njëra ndër segmentet bazike për zhvillimin e kësaj hapësire e cila ndikon direkt në përmbushjen e objektivave të parashikuar në të gjitha fushat. Këtu shihet nevoja për ndërtimin e autostradës së Dukagjinit, ndërtimi i rrugës Deçan-Kufiri me Malin e Zi si aortë kryesore e zhvillimit të kësaj komune, pastaj ndërtim i rrugëve në zonat e bjeshkëve zgjerimi i tyre, vazhdimi dhe përmirësimi i të gjitha rrugëve ekzistuese, shtigjeve të ecjes dhe koordinimit me pikat ndërkufitare.

Me arritjen e zhvillimit efikas të infrastrukturës do të thotë jo vetëm mundësia e një qarkullimi të lirë dhe furnizimi të kërkuar, por edhe arritja e një ambienti të pastër pa ndotje me menaxhimin e duhur të mbeturinave, ngritjen e standardit me garantimin e energjisë elektrike duke stimuluar energjinë e ripërtitshme dhe një zhvillim të integruar të arrihet kualiteti i një jete me standardet

më të larta ku zënë vend edhe sistemi teknologjik i avancuar i cili e kategorizon në të ardhmen Qytetin e Deçanit në rangun e “ Qytet i mençur”. Rol të rëndësishëm qe komuna e Deçanit të jetë në grupin e qyteteve të mençura mundësohet përmes rrjetëzimit të qendrave informuese turistike dhe bashkëpunimit ndër komunal dhe ndërkufitar të transportit rrugor.

13. ANALIZA EGJENDJES EKZISTUESE

Gjendja ekzistuese e trafikut në komunën e Deçanit është vlerësuar e mirë. Gjatë analizës së gjendjes ekzistuese në trafik janë trajtuar problemet kryesore nga fusha e trafikut dhe transportit në komunën e Deçanit. Nga analiza e bërë, si dhe bazuar edhe në vërtetimet e pjesshme të bëra në terren nga inxhinieret komunal, është evidentuar se disa pjesë të rrugëve kanë nevojë për mirëmbajtje dhe rehabilitim.

Këto rrugë për momentin mirëmbahen me fonde të kufizuara, sidomos mirëmbajtja e sinjalizimit të rrugëve. Mund të pritët që, gjendja e tyre të përkeqësohet shumë shpejt dhe të ulët shkalla e sigurisë rrugore, nëse në vitet e ardhshme nuk vihen në dispozicion fonde të mjaftueshme për këtë qëllim.

14. SIGURIA NË TRAFIK

Me qëllim që të kemi një pasqyrë më të qartë të gjendjes ekzistuese të sigurisë në komunën e Deçanit, nga Policia e Kosovës janë marrë të dhënat për numrin e aksidenteve, pasojat dhe faktorët të cilët kanë shkaktuar aksidente. Prandaj, burimi i statistikave të prezantuara në këtë kapitull është siguruar nga sistemi informativ i Policisë së Kosovës - Stacioni Policor në Deçan.

Gjithnjë duke u bazuar në të dhënat e Policisë së Kosovës, numri i përgjithshëm i aksidenteve në komunën e Deçanit është në formë tabelore e paraqitur.

	2019	2020	2021	2022	2023	Totali
Aksidente me dëme materiale	21	17	17	25	9	89
Aksidente me lëndime	92	89	107	120	61	469
Aksidente fatale	2	2	0	2	2	8
Persona të lënduar	255	192	255	267	156	1125
Persona të vdekur	2	2	0	2	2	8
Totali	115	108	124	147	72	566

15. SINJALIZIMI HORIZONTAL DHE VERTIKAL

Gjendja e sinjalizimit horizontal dhe vertikal në komunën e Deçanit nuk është në nivel të duhur. Sinjalizimi horizontal në shumicën e vendkalimeve për këmbësorë në disa vendkalime është konsumuar dhe ka pjesë të rrugëve sa mezi vërehet si vend i caktuar për kalimin e këmbësorëve. Vijat gjatësore të rrugëve dhe shigjetat e drejtimit vërehen jo aq dukshëm. Në disa pjesë të rrugëve në pjesën rurale mungon sinjalizimi horizontal, rrjeti rrugor në komunën e Deçanit në pjesë rurale ka disa fshatra që nuk janë të pajisur me sinjalizimin përkatës vertikale.

Në pikat karakteristike të rrjetit rrugor gjithashtu në pjesën rurale është vërejtur edhe mungesa e shenjave të drejtimit, përkatësisht emërtimi i vendbanimeve-tabela të dëmtuara. Vlen të theksohet se edhe disa prej shenjave ekzistuese të drejtimit nuk i përgjigjen niveleve të informimit janë dëmtuar, me këtë rast shkaktohet konfuzitet në orientim, sidomos për drejtuesit mjeteve të cilët nuk kanë njohuri paraprake me kushtet e rrugës dhe të terrenit.

16. TRAFIKU PËR KËMBËSORË

Në qytetin e Deçanit, sipërfaqet për lëvizje të këmbësorëve janë relativisht të kënaqshme. Trotualet shtrihen përgjatë rrugës kryesore në të dy anët e rrugës dhe janë të ndara fizikisht nga pjesa e rrugës në të cilën lëvizin automjetet dhe mundësojnë lëvizje të lirë dhe të sigurt.

Zona më e frekuentuar e qendrës së qytetit është me gjerësi të mjaftueshme dhe në sipërfaqet e dedikuara për këmbësorë mundësohen lëvizje për këmbësorë por mungojnë shtigje të përshtatshme të shënuara për çiklistë. Me ndërtimin e qendrës së qytetit t'i jepet prioritet shtigjeve për çiklistë.

Nga ana tjetër, në disa pjesë periferike dhe pjesën rurale të qytetit të Deçanit mungojnë trotualet po ashtu në disa pjesë të rrugëve, konsiderohet si e rrezikshme.

17. TRAFIKU PËR ÇIKLISTË

Qytetarët e Deçanit janë të favorizuar nga terreni i rrafshët i qytetit dhe shtrirja e madhe e këtij terreni në drejtim të fshatrave përreth. Por, përkundër këtij terreni mjaft të përshtatshëm për zhvillimin e çiklizmit, një formë e tillë e lëvizjes nuk është promovuar sa duhet. Në kuadër të draft Planit Zhvillimor Komunal që është duke u hartuar ku janë paraparë shtigjet për çiklistë, ku është ndërtuar shtegu me gjatësi 2km për çiklist. Nga disa të dhëna të përafërta të siguruar nga Shoqata e Çiklistëve në Deçan rrjedh se numri i çiklistëve aktiv në këtë komunë është rreth 30 çiklistë, por me qëllim që të masivizohet në të ardhmen lëvizja me biçikleta, është kërkuar krijimi i kushteve për lëvizje të sigurt, ku Qendra për Turizëm afron biçikleta për dashamirët e natyrës, ku numri i tyre është simbolik.

Me qëllim të analizës dhe vlerësimit të elementeve gjeometrike të rrugës, ku planifikuesit në terren duhet për të vlerësuar si të domosdoshme dhe prioritet që profilet të jenë të mjaftueshëm të rrugëve dhe ndërlihdjen funksionale të qytetit të Deçanit me fshatrat me anë të shtigjeve për biçikletë, lidhjen e vendeve me trashëgimi kulturore, Dranoc, Isniq, Dubovik dhe Gllogjan.

Drejtoria për Zhvillimin Ekonomik, shtigjet për biçikleta i ka paraqitur në platformat më të kërkuara siç është Open Street Map, aty ku orientohen pothuajse i tërë komuniteti bjeshkatar e në veçanti komuniteti i çiklistëve. Tani edhe më tej po punohet në pjesën teknike që këto shtigje të jenë së shpejti të qasshme për dashamirët e sportit të çiklizmit!

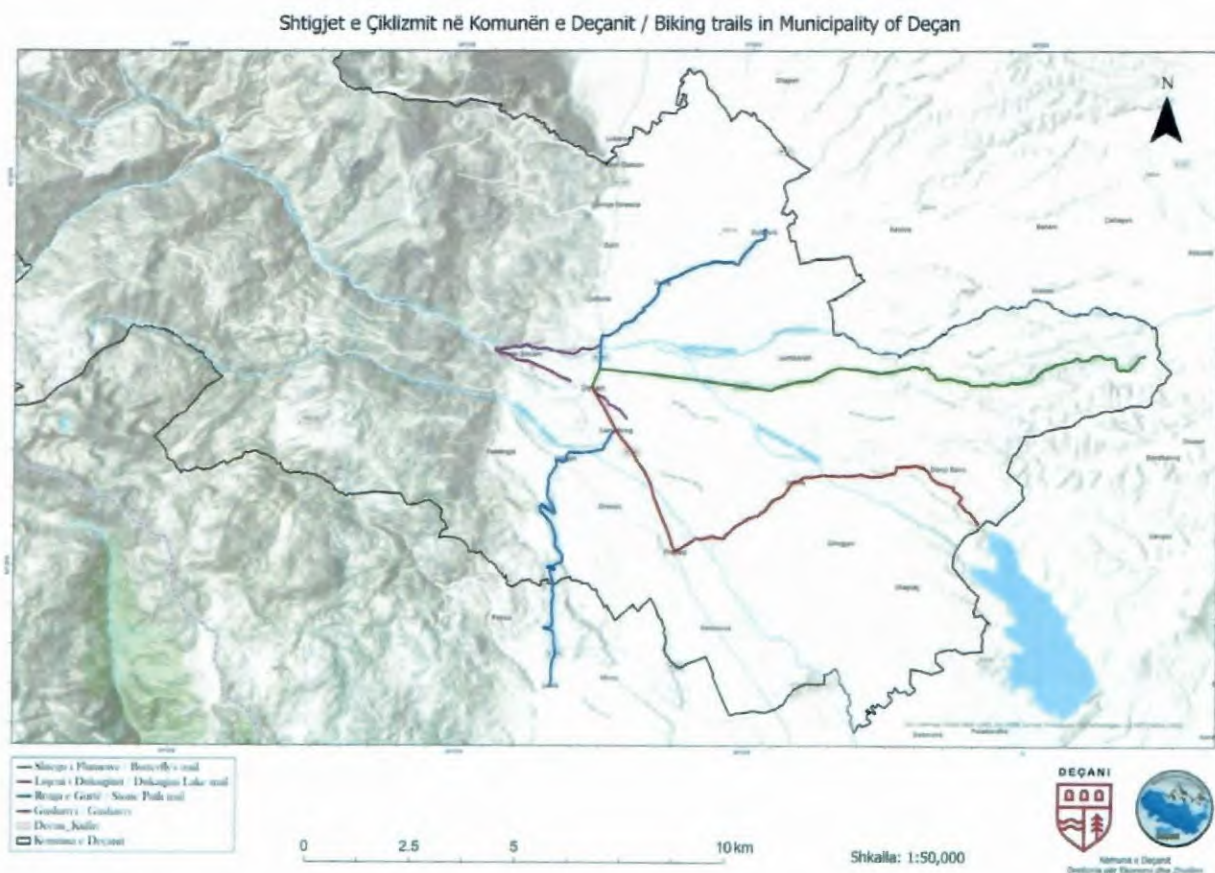
Kjo nismë përfshinë katër shtigje, të cilat janë emëruar si në vijim:

1. Shtegu i “Fluturave”
2. Shtegu “Liqeni i Dukagjinit”
3. Shtegu “Rruga e Gurtë”
4. Shtegu “Gushavci”.

Nga kjo nismë përfitojnë të gjithë qytetarët dhe turistët, ku tani e tutje kanë mundësi që këtë sport ta ushtrojnë edhe në qytetin e Deçanit!

Deçani po përmbushet çdo ditë dhe po merr formatin e një destinacioni favorit turistik dhe vendor!

Deçani, një destinacion i shkëlqyer i natyrës!

18. TRANSPORTI KOLEKTIV(PUBLIKO-PRIVAT)

Pas viti 1999, në komunën e Deçanit transporti publik ishte organizuar përmes kompanisë publike për transportin publik, me ato mjete që kishin mbetur nga N.T.P. “Kosovatransi” deri në privatizimin e kësaj kompanie, pastaj në mënyrë graduale filluan që të operojnë edhe transportuesit privat. Sot në komunën e Deçanit operojnë disa kompani të transportit privat, të cilat e mbulojnë territorin e Komunës së Deçanit. Operatorët transportues privat respektojnë linjat e caktuara duke respektuar edhe orarin i cili paraprakisht është i publikuar.

Linjat brenda territorit të komunës janë:

- Deçan – Gramqel-Shaptej-Gllogjan-Irznik-Prejlep
- Deçan –Pobergjë-Voksh-Dranoc-Sllup
- Deçan –Isniq-Prapaqan-Papiq
- Deçan-Irznik-Ratishë.

Linjat jashtë territorit të komunës janë:

- Deçan- Pejë-Prishtinë
- Deçan-Gjakovë-Prizren

Transporti me autobus organizohet në disa forma dhe atë: transport ndërkombëtar, transport nder urban dhe transport urbano-periferik.

Këto kategori janë të ndara edhe sipas menaxhimit, ku transporti ndërkombëtar dhe nder urban menaxhohet nga Ministria e Infrastrukturës, kurse transporti urbano-periferik menaxhohet nga komuna. Përveç linjave të rregullta, gjatë sezonit të verës kemi linjat për shumicën e qyteteve bregdetare të Shqipërisë dhe për Ulqin. Linjë e rregullt ditore është edhe linja Deçan– Tiranë dhe Deçan-Durrës. Në mungesë të autobusëve nëpër disa fshatra ku ka lëvizshmëri më të vogël, linjat janë të mbuluara me kombibus privat, të cilët pajisen me leje nga DMSHSHP.

19. NGARKESA E TRAFIKUT

Për nevoja praktike janë të rëndësishë së veçantë karakteristikat e mospërputhshmërisë kohore të qarkullimit të automjeteve në periudha të ndryshme kohore. Periudha dhe zgjatja e numërimit varet nga qëllimet dhe mënyra e planifikimit. Rezultatet më të mira do të fitohen kur numërimi të bëhet përmes numëruesve automatik, në periudha më të gjata kohore (12 ose 24 orë në tërësi).

Në mungesë të kohës dhe kufizimeve të tjera, për nevoja të ngarkesës së trafikut në komunën e Deçanit është bërë numërimi manual.

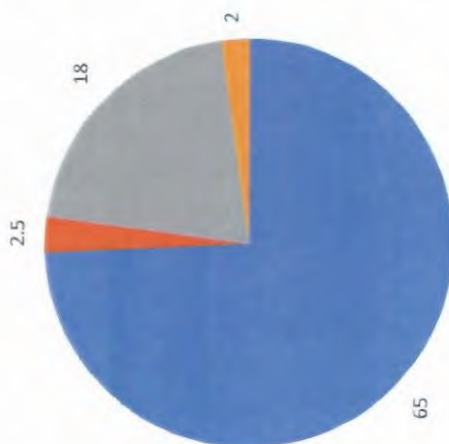
Janë përpiluar formularët e numërimit në të cilët është bërë ndarja e intervaleve kohore 15 minutëshe dhe ndarja e mjeteve varësisht nga struktura.

Është zgjedhur një ditë karakteristike brenda javës (një ditë më e ngarkuar) dhe matjet janë realizuar në periudha të ndryshme kohore brenda ditës: nga ora 7.00-8.00 dhe nga ora 12.00-13.00. Me qëllim të mbledhjes së të dhënave për fluksin e automjeteve në qytetin e Deçanit, janë zgjedhur pikat karakteristike në të cilat është bërë matja e numrit të automjeteve në rrugë dhe në hyrje të udhëkryqeve. Përpos automjeteve motorike, me qëllim të caktimit të strukturës së qarkullimit, janë bërë edhe matjet e numrit të këmbësorëve dhe biçikletave të cilat qarkullojnë brenda orës.

Sa i përket strukturës së qarkullimit, automjetet e udhëtarëve dominojnë me rreth 65%, ndërsa automjetet e rënda dhe autobusët përbëjnë rreth 15%. Nga lëvizjet e pa motorizuara, lëvizjet kryesisht realizohen duke ecur në këmbë (18% këmbësorë), ndërsa rreth 2% e lëvizjeve realizohen me biçikleta (Fig. 1)

NGARKESA E TRAFIKUT

■ automjete ■ automjete te renda 15 ■ këmbësor ■ biçikleta

20. INFRASTRUKTURA RRUGORE PËR PERSONAT ME NEVOJA NDRYSHË

Një sfidë e vazhdueshme që e vështirëson kërkimin në këtë fushë është mungesa e të dhënave të sakta për personat me nevoja ndryshe. Megjithatë Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor ka nxjerrë një udhëzim administrativ me anë të cilit obligohet rregullimi i kushteve teknike dhe

mënyra e sigurimit të qasjes së papenguar, lëvizjes, qëndrimit dhe punës së personave me nevoja ndryshe. Andaj, Drejtoria e Shërbimeve Publike në bashkëpunim me Drejtorinë e Urbanizmit dhe në partneritet me organizatat përkatëse për persona me nevoja ndryshe, duhet të marrin masat adekuate në përshtatje me kriteret teknike në mënyrë që të gjitha vendkalimet në rrugë dhe vendkalimet për këmbësorë, t'u mundësojnë qasje edhe personave me nevoja të veçanta.

Në projekt e ardhshme duhet të kenë në konsideratë këto prioritetë:

- Qasja e lirë dhe e sigurt për të gjithë pjesëmarrësit në trafik, në punë, në shkollë, objektet e rëndësishme të veçantë, shërbimet e nevojshme ditore, etj.
- Siguria në trafik: qytetarët me nevoja ndryshe duhet të ndihen plotësisht të sigurt gjatë lëvizjes në hapësirat publike, rrugë, sheshe, parqe, vende rekreative, etj.
- Ruajtja e ambientit: zhvillimi dhe promovimi i lëvizjeve të pa motorizuara do të ndikojë në uljen e shkallës së motorizimit dhe mbrojtjen e ambientit.
- Shëndeti dhe komoditeti i qytetarëve me nevoja ndryshe.

21. SIGURIA NË TRAFIK NË AFËRSI TË SHKOLLAVE

Siguria në trafik në përgjithësi dhe siguria e nxënësve në afërsi të shkollave në veçanti ka ngjallur shqetësim publik dhe është vlerësuar njëra prej brengave kryesore në komunën e Deçanit. Me qëllim të rritjes së sigurisë në afërsi të shkollave, në kuadër të këtij plani janë paraparë metodat fizike për kontrollin e trafikut, përkatësisht pengesat fizike të cilat ndikojnë në qetësimin e trafikut. Me nocionin metoda fizike për kontrollin e trafikut nënkuptojmë të gjitha ato procedura të cilat në thelb janë veprime të trafikut dhe të cilat ndikojnë në sjelljen e drejtuesve të automjeteve. Ato përfshijnë edhe qetësimin e trafikut në udhëkryqe dhe në akse rrugore, si dhe përparësitë për këmbësorë dhe për çiklistë.

Masat më të shpeshta për zvogëlimin e shpejtësisë dhe rritjen e sigurisë në trafik janë masat për qetësimin e trafikut. Në parim, qetësimi i trafikut është kombinim i një numri më të madh masash që kanë për qëllim zvogëlimin e efekteve negative nga përdorimi i automjeteve motorike dhe çojnë deri te ndryshimi i sjelljes së ngasësve dhe zvogëlimi i shpejtësisë maksimale të lëvizjes në trafik, duke përfshirë këto masa për qetësimin e trafikut:

- zvogëlimi i shpejtësisë në afërsi të shkollave dhe në zonat tjera të rëndësishme;
- krijimi i kushteve në rrugë për paralajmërimin dhe detyrimin e ngasësve që të ngasin në mënyrë të qetë dhe me kujdes;
- përmirësimin dhe mbjellja e gjelbërimit në dy anët e rrugëve, përmirësimi i mjedisit;
- zvogëlimin e numrit aksidenteve të trafikut.

22. INFRASTRUKTURA MODERNE-QENDRA E QYETTIT TË DEÇANIT

Për ndërtimin e qendrës së qytetit të Deçanit janë planifikuar pesë projekte, që përfshin:

- Ndërtimin e nënkalimit, rreth rrotullimit dhe lidhjes së gjitha rrugëve në qendër nëntokë.
- Ndërtimin e sheshit të qytetit
- Ndërtimin e parkingut nëntokësor dhe anësor
- Ndërtimin e lapidarëve të rinj të dëshmorëve dhe memorialin e gjithë dëshmorëve të kombit në një hapësirë të unifikuar.
- Ndërtimin e një mini qendre tregtare, me elemente tradicionale, etj.
- Ndërtimin e një objekti të përbashkët të administratës komunale, Gjykatës dhe qendrës për dokumente.

Foto: Paraqitja 3D e qendrës së qytetit

Skenari i parë – është skenar i cili e ruan gjendjen ekzistuese të ndërtuar, mirëpo duke i bërë ndryshimet në hapësirat publike, rritjen e funksionalitetit të hapësirës, rritjen e gjallërisë me aktivitetet e ndryshme, lehtësimin e qasjes për këmbësorët, çiklistet dhe personat me aftësi të kufizuara, largimin e mjeteve të motorizuara dhe përmirësimin e peizazhit arkitektonik të ndërtesave ekzistuese. Po ashtu, rëndësi duhet ti jepet trashëgimisë kulturore dhe rregullimin e monumenteve të cilat e rrethojnë këtë lokacion, përcjellë me aktivitetet dhe manifestimet e ndryshme që organizohen në Deçan.

Skenari i dytë – skenari i dytë është skenari i cili bazohet në transformimin e tërësishëm të lokacionit. Kjo nënkupton se të gjitha ndërtesat të cilat janë pronë komunale (siç është ndërtesa e komunës, gjykata, shtëpia e kulturës etj.) do të rrënohen dhe të ndërtohen të reja. Po ashtu lejohet zhvendosja e tyre në ato prona ku komuna është pronare. Gjithashtu, ky propozim merr parasysh edhe ndërhyrjet në infrastrukturën e trafikut dhe atë teknike. Pra, lejohet zhvendosja e rrugës me qëllim të rritjes së hapësirës publike me qëllim të promovimit të lëvizjes aktive dhe uljes së lëvizjes pasive. Po ashtu, shikohet edhe mundësia e futjes së transportit të motorizuar nën tokë me qëllim të krijimit të lidhjeve vetëm për këmbësor, çiklist e personat me aftësi të kufizuara në të gjitha drejtimet. Në këtë drejtim duhet të merren parasysh edhe fuqizimi i aktiviteteve dhe manifestimeve të ndryshme në hapësirën e re të krijuar duke e promovuar trashëgiminë kulturore dhe monumentet që ndodhen aty.

Foto: Unaza lidhëse e qytetit

Skenari i tretë – është kombinimi i skenarit të parë dhe skenarit të dytë, që do të thotë se në këtë rast lejohet që i gjithë lokacioni t'i nënshtrohet një analize ku mund të vlerësohet se cilat ndërtesa mund të rrënohen, përmirësohen apo të mbesin siç janë ndërsa hapësira publike mund të përmirësohen, apo ti nënshtrohen një ndryshimi fundamental me funksione të reja. Kjo nënkupton se edhe rrjeti teknik dhe rrjeti rrugor mund t'i nënshtrohen ndryshimeve sikurse është zhvendosja e rrugës, ndërtimi i nënkallimit për mjetet e motorizuara mirëpo edhe mund të mbetet ashtu siç është me synim të përmirësimit të qarkullimit të mjeteve të motorizuara, rritjen e sigurisë në trafik, ofrimin e lëvizjeve alternative etj.

Për të tre skenarët, është dakorduar që rregullimi i ri duhet të përmbajë funksionet e reja tregtare të cilat do të menaxhohen nga Komuna me synim të rritjes së fondit të pronës komunale nëpërmes të cilave do të bëhet promovimi i vlerave, traditës, kulturës vendase.

Sipas vlerësimit, Skenari i Tretë është skenar më i përshtatshëm i cili përpos ofrimit të zgjidhjeve të reja funksionale, ajo gjithashtu edhe i mundëson konkurruesve të janë ma kreativ të ofrojnë zgjidhje ma bashkëkohore dhe funksionale. Andaj, bazuar në skenarin e tretë zgjidhja e propozuar do të merr parasysh

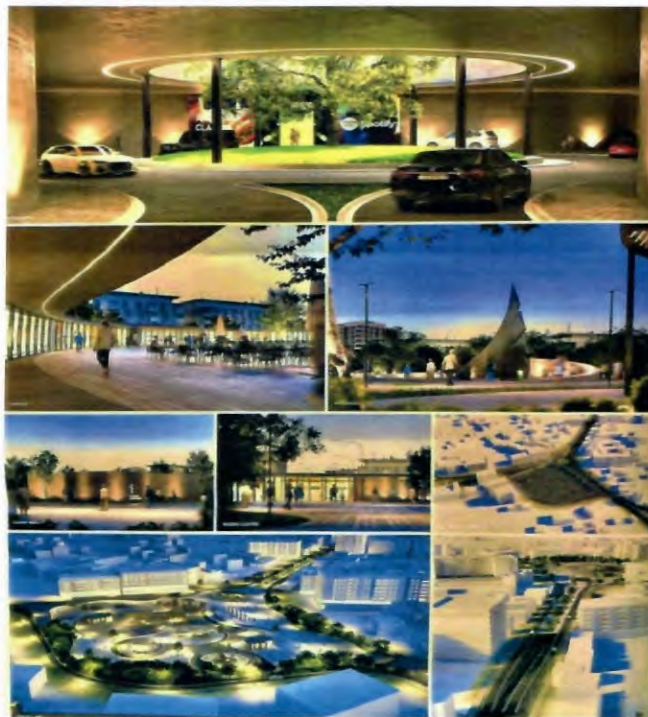
- a) *Mjedisin e ndërtuar* – duke ofruar zgjidhje urbane dhe arkitektonike për lokacionin e propozuar.
- b) *Peizazhin urban* – duke iu referuar zhvillimit të hapësirave publike, brenda lokacionit mirëpo duke mos e anashkuar edhe zonën ma të gjerë (jashtë lokacionit). Me qenë se ky lokacion karakterizohet më shumë përmendore atëherë duhet pasur kujdes që të bëhet trajtimi i tyre në mënyrën e duhur duke u bazuar në historinë të cilën ato e përfaqësojnë. Nuk përjashtohet që edhe elementi ujor – fontana, shatërvanë të janë prezentë në këtë lokacion, me qenë se në të kaluarën Deçani njihej si qytet me shumë vija uji. Gjellbërimi duhet të jetë prezent sa ma shumë. I mbetet konkurruesve të vendosin se cili lloj i gjellbërimit (i ulët, mesëm, apo i lartë) do të jetë prezent në lokacion. Kanalet e hapura ujore duhet të trajtohen me kujdes dhe të vendosen në pah. Kjo do të thotë se krahas rrjedhjes ekzistuese të ujit, lejohet të bëhen ri dizajnimet e reja me qëllimin të rritjes së atraktivitetit në hapësirat publike. Mirëpo, duhet të merret parasysh se vëllimi i sasisë së ujit nuk lejohet në asnjë rast të zvogëlohet apo sasia e ujit të humbet. Të mendohet për novitete për uljen e shpenzimeve të mirëmbajtjes, pra duke ofruar zgjidhje të cilat do të ulin çmimin e mirëmbajtjes së lokacionit duke filluar nga infrastruktura teknike e deri të gjellbërimi. Rëndësi është që ti jepet ndriçimit publik, i cili duhet të jetë atraktiv dhe tërheqës sidomos në orët e mbrëmjes. Për këtë duhet të mendohet edhe për inventarin urban që të jetë atraktiv dhe funksional dukë iu larguar dizajneve standarde dhe të përditshme. Hapësira e marketingut po ashtu lejohet mirëpo vetëm në pikat e caktuara duke mos e penguar lëvizjen e lirë të këmbësorëve, çiklisteve dhe personave me aftësi të kufizuara di dhe mjeteve te motorizuara. Këto pika marketingu duhet të janë atraktive dhe bashkëkohore duke i anashkuar llojet ekzistuese dhe të përditshme. Me ofrimin e zgjidhjes përfundimtare, organizatorët synojnë që të fillojnë me veprime konkretë të cilat do të kanë ndikim në uljen e ndotësve mjedisor respektivisht uljen e CO2 duke kontribuar në uljen e ndryshimeve klimatike.
- c) *Lëvizshmëria* – është një nga problemet madhore në Deçan. Duke e marr parasysh që ky qytet është pikë lidhje mes pjesës jugorë të Dukagjinit, me

atë veriore, i gjithë transporti motorik kalon nëpërmes qytetit. Andaj është më se nevojshme që të fillohet të mendohet për rritjen e sigurisë së këmbësoreve, çiklisteve dhe personave me aftësi të kufizuara, krijimi e qasjes së lehtë dhe promovimin e lëvizjes aktive. Për këtë arsye si alternative mendohet edhe nënkalimi i mjeteve motorike me synim të rritjes së hapësirës publike dhe krijimin e lidhshmërisë së lagjeve në mes veti. Është e rëndësishme që të merren parasysh konceptet push and pull dhe shared space. Propozimi duhet të jetë pikënisje e zhvillimi të politikave të lëvizjes aktive respektivisht ecjes dhe çiklizmit. Rrugët kryesore duhet të analizohen dhe të jepet propozim se si do të zhvillohen në të ardhmen (një drejtimesh, dy drejtimesh, ri-dizajnim etj.) e po ashtu edhe analizimi i nyjës qendrore respektivisht rreth rrotullimit. Rëndësi duhet t'i jepet qasjeve sekondare, apo krijimit të qasjeve të reja. Në asnjë rast nuk lejohet që krijimi i qasjeve të reja dhe dytësore të mendohet vetëm për mjetet e motorizuara duke i anashkaluar këmbësorët, çiklistet dhe personat me aftësi të kufizuara.

Gjendja ekzistuese e parkingut nuk është në nivelin e duhur përkundrazi është kaotike. Parkingjet me pagës nuk po e japin efektin e duhur andaj duhet të mendohet për alternativat të cilat to të sjellin rezultatet e duhura duke i marr parasysh riorganizimin e parkingjeve sipërfaqësore apo edhe nëntokësore, organizimin e parkingjeve për taksitë me qenë se ne qendër ndodhen mjaft ndërtesa në shërbim të qytetarëve siç është komuna, shtëpia e kulturës, gjykata etj. Të mendohet për bus ndaljen e autobusëve me synim të promovimit të transportit publik në të ardhmen. Kjo bus ndalje mundet të përdoret edhe si Shuttle Bus për vizitat organizuara në zonat malore me synim të uljes së lëvizjeve pasive në këtë zonë.

- d) *Zhvillimi i njësive funksionale* – për këtë pikë është propozuar që të merren parasysh edhe riorganizimi i ri funksional brenda lokacionit. Riorganizimi nuk i përjashton edhe dislokimet e ndërtesave ekzistuese me synim të rritjes së funksionalitetit dhe shërbimeve për qytetarët. Andaj, ofrohet mundësia që të bëhet dislokimi i ndërtesës së komunës, gjykatës, qendrës për pajisje me letërnjoftim e patenta shofer dhe shtëpisë së kulturës. Këto nuk janë obliguese por me qëllim të rritjes së funksionaliteti lejohet që të bëhen dislokimet. Sa i përket ndërtesës së shtëpisë së kulturës, kjo ndërtesë mundet të mos ndërtohet fare me qenë se një ndërtim i ri dedikuar rinisë dhe kulturës ka përfunduar në një zonë tjetër të qytetit. Në kuadër të lokacionit ndodhet edhe Mulliri i cili është atraktiv për nga aspekti arkitektonik, mirëpo jo tërheqës për nga aspekti funksional. Ky Mulli është duke iu nënshtruar presioneve të vazhdueshme të zhvillimeve dhe duhet të mendohet se si të integrohet në zgjidhjen përfundimtare, mirëpo edhe të merret parasysh

dislokimi i tij në një vend ma të mirë, ku mendohet se mund të jetë ma atraktiv. I gjithë ky proces duhet të zhvillohet bazuar në praktikat e mira bashkëkohore. Duke u bazuar në historinë e Deçanit, rekomandohet të mendohet edhe për zhvillimin e Çarshisë artizanale ku jepet mundësi promovimit të vlerave, traditave dhe kulturës deçanasve. Kërkohet të jetë një kombinim në mes të kaluarës dhe bashkëkohores dhe esesi mos të janë ndërtime të reja të çarshive të vjetra siç janë ne Gjakovë, apo në Pejë. Rekomandohet që të mendohet edhe për Muzeun historik – etnografik i përcjellë me ndërtesa afariste dedikuar gastronomisë tradicionale. Të gjitha këto duhet të janë të menduara mirë dhe të kanë lidhshmëri me organizimin e tregut ditor (në ditët e caktuara) ku mund të shiten produktet vendore ndërsa gjatë pangjyrëve të ndryshme vjetore, qendra e qytetit të jetë pikë e takimeve të promovimeve të ndryshme të produkteve vendore. Me synim te promovimit te kohezionit social, qendra e qytetit nuk duhet te jete refuzues për kategoritë e shoqërisë. Përkundrazi duhet te jete gjithëpërfshirës, social ku të gjitha kategoritë shoqërore duhet ta gjejnë hapësirën e vet. Andaj, duhet te mendohet për te gjitha gjenerata e shoqërisë duke filluar nga familjet, të cilave duhet t'i ofrohet këndi i lodrave e deri te të moshuarit ku mund të përjetojnë hapësirën dhe te shoqërohen në mes veti. Për organizimin e aktiviteteve dhe manifestimeve te ndryshme kulturore mund te rekomandohen edhe ndërtimi i amfiteatrit të hapur bazuar në praktikat e mira bashkëkohore. Foto: Pamja 3 D e Qytetit

- e) *Trashëgimia e Komunës* se Deçanit duhet të jetë e promovuar në Deçan. Elementet tradicionale duhet të janë prezent në zgjidhjen e propozuar me synim që të promovohet sa ma shumë ky sektor me qëllim të zhvillimit të qëndrueshëm të turizmit në të ardhmen.
- f) *Promovimi i aktiviteteve kulturore, shoqërore dhe tradicionale* duhet të janë pjesë përbërëse e zgjidhjes së propozuar. Konkurrenti duhet të ofrojë ide të reja se si mundët ndryshimi i ri i pjesës qendrorë të qytetit të ketë ndikim në rritjen e aktiviteteve të lartë përmendura.
- g) Përpos rregullimit të ri dhe funksional të pjesës qendër, është e rëndësishëm që *qendra e qytetit të jetë e gjenerator ekonomik* i cili mund të zhvillohet ekonomikisht nëpërmes funksioneve afariste të cilat do të risin atraktivitetin e qendrës. Foto: Qendra tregtare

23. KRIJIMII SHITIGJEVE PËR ÇIKLISTË

Plani për rritjen e përdoruesve të biçikletave në qytet synon zvogëlimin e trafikut, rritjen e cilësisë së ajrit dhe përmirësimin e shëndetit publik. Kjo do të arrihet duke krijuar shtigje të reja për çiklistë, duke përmirësuar sigurinë e çiklizmit dhe institucionalizimin e çiklizmit.

Një pjesë simbolike e qytetarëve të Deçanit lëvizin rregullisht me mjete ekologjike transporti si, ecja në këmbë dhe ngasja e biçikletave. Prandaj, me qëllim të promovimit dhe avancimit të kësaj forme të lëvizjes, rekomandohet:

- ndërhyrje përmirësuese në rrjetin rrugor duke marrë në konsideratë krijimin e shtigjeve për çiklistë dhe duke siguruar jo vetëm zgjerimin e tyre, por edhe vazhdimësinë e tyre.
- krijimi i vend parkimeve të biçikletave më pranë akseve kryesore të shtigjeve për çiklistë, si dhe pranë objekteve të rëndësisë së veçantë, duke siguruar përdorimin e disa llojeve të transportit.
- Lidhjen e objekteve të trashëgimisë kulturore me shtigje të çiklistëve
- krijimi i programeve për edukimin e fëmijëve dhe të rinjve për përdorimin e biçikletave, si njëmënyrë e shëndetshme dhe argëtuese udhëtimit.
- krijimi i shtigjeve për çiklistë siç është zona e lumit dhe shtigje për bjeshkët e Deçanit

24. MIRËMBATJA

Është e rëndësisë së veçantë që komuna të bëjë edhe planifikimin e duhur buxhetor në lidhje me mirëmbajtjen projekteve të propozuara, por edhe të investimeve të mëhershme që janë bërë në fushën e transportit rrugor. Në mënyrë që të arrihet kjo, komuna duhet që patjetër ta bëjë inventarizimin e aseteve në fushën e infrastrukturës rrugore si dhe të ketë një data baze të saktë të digjitalizuar duke krijuar edhe këto kushte:

- Krijimi i një sistemi për këmbësorët, një sistemi të sigurt të përshtatshëm dhe të integruar me të gjitha aspektet e tjera të sistemit të transportit.
- krijimi i lehtësirave për lëvizje të këmbësorëve duke u dhënë këmbësorëve të njëjtën rëndësi me llojet e tjera të transportit gjatë shpërndarjes së hapësirës së përbashkët publike.
- përmirësimi i infrastrukturës së këmbësorëve që përfshinë, ndërhyrjen nëpër udhëkryqe për t'i bërë më të sigurt për kalimtarët,
- përmirësimi i trotuareve dhe pajisja e tyre me ndriçim,
- përmirësimi dhe plotësimi i sinjalizimit horizontal dhe vertikal në vendkalimet për këmbësorë, përpilimi i një udhërrëfyesi dhe hartave për ecje në këmbë.
- Sigurimi i hartave për vendet me interes për t'u vizituar në tërë komunën e Deçanit,
- organizimi i ditëve të veçanta, këtu përfshihet organizimi i "Ditës pa automjete të motorizuara"

25. PLANI I MONITORIMIT

Plani i monitorimit është një dokument me të cilin monitorohet realizimi i masave të propozuara në kuadër të planit. Për përcjelljen e realizimit të planit është përgjegjës përkatësisht Drejtoria për Mbrojtje Shpëtim dhe Shërbime Publike. Ky plan për komunën e Deçanit është një dokument strategjik dhe realizimi i tij varet nga përshtatja dhe dinamika e realizimit të planeve tjera në nivel komunal në përputhshmëri me draftin e PZHK-ës dhe hartat zonale si dhe duke pasur parasysh faktin se monitorimi dhe realizimi e këtij plani është e nevojshme mbështetja jo vetëm nga drejtoritë e tjera në nivel komunal, por edhe nga niveli qendror.

Me miratimin e këtij plani, drejtoria për Mbrojtje Shpëtim dhe Shërbime Publike, së paku një herë brenda vitit i raporton Kuvendit Komunal lidhur me realizimin e masave të parapara për periudhën e caktuar.

14. Plani i veprimit, prioriteti dhe aktivitetet për periudhën 2023-2027³

Qëllimi	Prioriteti	Aktiviteti:	Akterët vendimmarrës	Përgjegjës për zbatim	Afati kohor	Burimi financiar	Çmimi euro
		Projekti					
Projekte propozimet							
		Ndërtimi i qendrës së qytetit	Komuna	Komuna	2004-2027	Komuna	
		Qetësimi i trafikut në afërsi të shkollave në 18 shkolla	Komuna	Komuna	2024	Komuna	5400€
		Sinjalizimi horizontal dhe vertikal	Komuna	Komuna	2024 -2025	Komuna dhe donator	15000€
		Ndërtimi shtigjeve për çiklistë	Komuna	Komuna	2024-2026	Komuna dhe donator	25000€
		Sipërfaqe të lira për lëvizje të pa motorizuara dhe rekreacion(shëtitorja në dy anët e Lumëbardhit të Deçanit)	Komuna	Komuna	2023-2027	Komuna dhe donatoret	100000€
		Ndërtimi i parkingjeve	Komuna	Komuna	2023-2027	Komuna dhe donatoret	
		Infrastruktura rrugore për personat me nevojë ndryshe	Komuna	Komuna	2024-2025	Komuna	50000€
		Parkingjet për biçikleta	Komuna	Komuna	2024-2026	Komuna dhe donatoret	10000 €
		Brezi gjelbëruespërgjatërrugëve L=3 km	Komuna	Komuna	2024-2027	Komuna dhe donatoret	30000€
		Vendosja, përmirësimi dhe mirëmbajtja e sinjalistikës Rrugore	Komuna	Komuna	2024-2027	Komuna dhe donatoret	30000€
		Ndërtimi i trotuareve pjesë rurale	Komuna	Komuna	2024-2027	Komuna dhe donatoret	100000€
		Mirëmbajtja e rrugëve verore dhe dimërore	Komuna	Komuna	2024-2027	Komuna dhe donatoret	1,000000 €
		Mirëmbajtja e rrugëve të bjeshkëve	Komuna	Komuna	2024-2027	Komuna dhe donatoret	200000€

³Plani i veprimit do të specifikohet çdo vit me planin e punës- planifikimet e projekteve konkrete